

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Jana Kratochvíla a Tomáše Foltase, v právní věci žalobce: **M. B.**, zastoupený JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 10. 2024, čj. MPSV-2024/228656-916, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 9. 2025, čj. 178 Ad 15/2024-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce byl rozhodnutím Úřadu práce uznán osobou závislou ve III. stupni závislosti. Náležel mu proto od dubna 2023 příspěvek na péči ve výši 13 900 Kč (I. výrok) a od května 2023 příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč (II. výrok), a to s ohledem na dosažení zletilosti dne 23. 4. 2023. Za nezvládnuté Úřad práce uznal životní potřeby mobility, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, péče o zdraví, osobních aktivit a péče o domácnost. Žalobce se proti rozhodnutí odvolal.

[2] O odvolání rozhodlo Ministerstvo práce a sociálních věcí (žalovaný). Stejně jako Úřad práce sice žalobce posoudil jako osobu závislou ve III. stupni závislosti. Na rozdíl od Úřadu práce ale uznal za nezvládnutou i životní potřebu výkonu fyziologické potřeby. Jelikož v průběhu odvolacího řízení došlo ke změně právní úpravy (novelizace zákona o sociálních službách byla provedena zákonem č. 164/2024 Sb.), změnil výrok rozhodnutí tak, že se žalobci jakožto osobě závislé ve III. stupni závislosti poskytuje příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč měsíčně a od 1. 7. 2024 ve výši 14 800 Kč měsíčně.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu. Namítal, že je osobou závislou ve IV. stupni závislosti. Nezvládá totiž ani životní potřeby orientace a komunikace.

[4] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Vyložil, že stěžejním podkladem rozhodnutí byl posudek vypracovaný příslušnou posudkovou komisí. Soudy (a potažmo ani žalovaný) nejsou oprávněni posuzovat zvládání jednotlivých základních potřeb žalobcem a ani jeho zdravotní stav. Jedná se o otázku odborně medicínskou. Přezkoumal proto, zda bylo možné z posudku vycházet. V tomto ohledu přisvědčil žalovanému, že posudek byl úplný, objektivní a přesvědčivý důkazní prostředek, ze kterého bylo možné vycházet. Krajský soud se zabýval i tím, zda žalovaný neporušil práva žalobce na nezávislý způsob života, přiměřenou životní úroveň, sociální ochranu a zapojení do společnosti. K tomuto uvedl, že skutečnost, že žalobci nebyl přiznaný příspěvek v jím požadované výši, neznámá, že došlo k porušení těchto práv. Relevantními neshledal ani žalobcovu argumentaci zdravotním stavem jeho rodičů a jejich ekonomickou situací. Příspěvek na péči se totiž přiznává bez ohledu na výši příjmů a majetkové poměry.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[5] Žalobce (stěžovatel) se proti rozsudku krajského soudu bránil kasační stížností. Namítal, že:

1. Krajský soud pochybil při hodnocení důkazů. Posudek je totiž neúplný a nepřesvědčivý, jelikož v podkladech existuje rozpor. I navzdory tomuto rozporu však krajský soud závěry obsažené v posudku nekriticky převzal. Nezohlednil, že stěžovatel nezvládá základní životní potřeby orientace a komunikace.
2. Žalovaný a krajský soud nezohlednili ústavněprávní rozměr věci a závazky vyplývající z Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením (dále jen „Úmluva OSN“).

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Jelikož ve věci stěžovatele rozhodovala specializovaná samosoudkyně, zabýval se Nejvyšší správní soud tím, zda je kasační stížnost přijatelná.

[8] Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je nepřijatelná. Podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. Nejvyšší správní soud, *Ostapenko*). Žádný z těchto důvodů není v posuzovaném případě dán.

[9] Stěžejní námitkou stěžovatele je, že posudek, ze kterého soud a žalovaný vycházeli, není přesvědčivý a úplný.

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyložil, že důvodem pro přiznání příspěvku na péči je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který má za následek, že příjemce potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb (rozsudek NSS ze dne 16. 12. 2014, čj. 6 Ads 83/2014-80, bod 19).

[11] Správní orgány a soudy ale nejsou odborně způsobilé hodnotit zdravotní stav žadatele o příspěvek na péči (rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2019, čj. 5 Ads 135/2018-19). V řízení je proto stěžejním důkazem pro jejich rozhodnutí odborný posudek vypracovaný posudkovou komisí v rámci posudkového řízení, které je specifickou formou správní činnosti. S ohledem na tato specifika klade judikatura důraz na to, aby byl posudek jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý. Těmto požadavkům posudek dostojí v případě, že *„se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k účastníkem řízení udávaným potížím, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti. Případné chybějící či nepřesné formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, správní orgán totiž nemůže nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici.“* (rozsudek NSS ze dne 5. 3. 2015, čj. 6 Ads 299/2014-25, bod 13). Posudková komise nadto musí v odůvodnění posudku výslovně zohlednit jednotlivé činnosti vyjmenované v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. a vypořádat se se skutečnostmi, které posuzovaný namítá. Posudková komise, správní orgány i soudy zároveň musejí *„mít na zřeteli, že s ohledem na sociálně citlivou situaci osob závislých na pomoci jiné fyzické osoby a důležitost příspěvku jim poskytovaného, je zapotřebí postupovat při posuzování stupně závislosti osoby důkladně.“* (rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2016, čj. 3 Ads 262/2015-34).

[12] Zvládání základních životních potřeb zkoumá posudková komise v přijatelném standardu (tedy pouze v určitém základním rozsahu). Nezkoumá, jestli je posuzovaná osoba schopna tyto své potřeby obstarávat ve stejné míře, jako v případě absence zdravotního postižení (rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2014, čj. 1 Ads 86/2014-40, bod 15). Posouzení zvládání základních životních potřeb není ani intuitivní, nýbrž vyplývá z objektivizovaných kritérií (rozsudky NSS ze dne 29. 9. 2015, čj. 4 Ads 167/2015-27, bod 31; ze dne 26. 6. 2019, čj. 8 Ads 331/2018-37, bod 13).

[13] Nejvyšší správní soud již také dovodil, že subjektivně tvrzené obtíže nemohou být samy o sobě podkladem pro závěr o neschopnosti zvládat určitou životní potřebu ve smyslu § 9 zákona o sociálních službách (rozsudek NSS ze dne 6. 11. 2025, čj. 22 Ads 179/2025-46, bod 12). Určující skutečností je přitom *„zdravotní stav a rozsah schopností žalobce, tedy objektivně určená míra, v jaké je žalobce na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém je mu tato pomoc k dispozici“* (rozsudek NSS, čj. 2 Ads 80/2019-31, bod 27). Žadatel o příspěvek sice může *„subjektivně pociťovat, že potřebuje s některými základními životními potřebami pomoc jiné osoby“*, nicméně při posuzování zvládání základních životních potřeb pro účely přiznání příspěvku na péči je podstatné medicínské posouzení (rozsudky NSS ze dne 17. 12. 2015, čj. 8 Ads 104/2015 - 34, bod 18; ze dne 27. 1. 2021, čj. 2 Ads 80/2019-31, bod 27; a ze dne 22. 8. 2024, čj. 3 Ads 138/2024-31, bod 23).

[14] Stěžovatel namítal, že krajský soud dospěl k nesprávnému závěru ohledně úplnosti a přesvědčivosti posudku. Komise v něm opomněla zhodnotit vzájemný vliv zdravotních postižení, kterými stěžovatel trpí, nevysvětlila rozpor mezi svými závěry a závěry doložených lékařských zpráv a nezohlednila ani námitky a opakující se tvrzení stěžovatele a pečujících osoby o (ne)zvládání základních životních potřeb stěžovatelem. Krajský soud také bagatelizoval diagnostický souhrn stěžovatele ve vztahu k neurologickému onemocnění Q 998 mutace v DST genu.

[15] Nejvyšší správní soud ověřil, že podklady pro vypracování posudku, jakožto stěžejního podkladu, ze kterého žalovaný vycházel, zahrnovaly zdravotní dokumentaci stěžovatele, lékařské zprávy, zprávu o sociálním šetření. V posudku je uvedený diagnostický souhrn stěžovatele, na jehož základě komise hodnotila zvládání životních potřeb. V následném posudkovém zhodnocení se komise vyjádřila ke zvládání jednotlivých životních potřeb a odůvodnila, proč je považuje za (ne)zvládnuté. Vypořádala se též s námitkami, které stěžovatel uplatnil v odvolání. Závěry posudkové komise odpovídají i zjištěním vyplývajícím ze sociálního šetření. V záznamu ze sociálního šetření je uvedeno, že zrak a sluch stěžovatele nejsou postižením zasaženy, osoby poznává, místem a časem je orientovaný a dokáže se dorozumět. Posudková komise vycházela i z lékařských zpráv. Z těch se mj. podává, že stěžovatelovy intelektové schopnosti jsou v pásmu vyššího průměru. Byl také přijat ke studiu na Hotelovou školu, Obchodní akademii a Střední průmyslovou školu T. (v době vypracování posudku byl ve 3. ročníku studia). Z obsahu spisu ani nevyplývaly obecné okolnosti nebo skutečnosti, kterými by mohla být správnost odborného posudku zpochybněná, nebo že by se jednalo o posudek vnitřně rozporný, či neúplný.

[16] Krajský soud v rozsudku vysvětlil, proč považuje posudek, ze kterého vycházel žalovaný, za jednoznačný, určitý, úplný a přesvědčivý, a to zejména ve světle právní úpravy zakotvené v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., jakož i výše citované ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Podrobně vyložil, proč žalovaný neuznal jako nezvládnuté životní potřeby komunikace, a s těmito závěry se ztotožnil. K tomuto Nejvyšší správní soud připomíná, že soudu nic nebrání v tom, aby si závěry žalovaného osvojil souhlasnou poznámkou a odkázal na ně, pokud je rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněno (rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2017, čj. 3 Azs 288/2016-16, bod 12).

[17] Jak Nejvyšší správní soud uvedl výše, posudková komise vycházela při hodnocení zdravotního stavu stěžovatele i z předložených lékařských zpráv. Z nich vyplynulo, že stěžovatel je orientovaný místem, časem i osobami a jeho intelektuální úroveň není snížena. Krajský soud proto mohl na tyto závěry odkázat. Krajský soud se též vyjádřil ke kombinaci diagnóz stěžovatele a k jejich funkčnímu dopadu. Uvedl, že stěžovatel zvládne používat mobilní telefon a počítač, přičemž ty využívá i při svém studiu. K vývojovým poruchám řeči vyložil, že se nejedná o poruchy, které by byly hodnoceny jako těžké poruchy komunikování. Zabýval se i tím, zda stěžovatel zvládne běžnou komunikaci. K tomu vysvětlil, že námitky uplatněné stěžovatelem se týkají toliko problémů s komunikací při vzdělávání a neznamenají, že by stěžovatel nebyl schopný chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv v běžném styku. Věnoval se i námitce neuvedení vzácného neurologického onemocnění Q 998 mutace v DST genu. Podle krajského soudu komise nepochybila, pokud toto onemocnění v posudku výslovně neuvedla. Při posuzování stupně závislosti stěžovatele totiž toto onemocnění komise neopomenula;

pokračování

v posudku uvedla, že u stěžovatele byla diagnostikována patogenní mutace způsobující Thomsenovu kongenitální myotonii. Byť se jedná o strohé hodnocení, tak v kontextu toho, že soudy nejsou oprávněny hodnotit zdravotní stav stěžovatele, ob stojí.

[18] Takové posouzení úplnosti a přesvědčivosti posudku provedené krajským soudem považuje Nejvyšší správní soud za dostačující. Nelze dospět k závěru, že by se krajský soud dopustil zásadního pochybení.

[19] Stěžovatel ve své kasační stížnosti argumentoval i Úmluvou OSN. Namítal, že krajský soud nedostatečně zohlednil ústavněprávní rozměr věci. Stejně jako žalovaný a Úřad práce se totiž omezil na formalistické hodnocení posudkových závěrů a nevzal v úvahu širší dopad rozhodnutí na možnost stěžovatele vést důstojný a nezávislý život, jakož i skutečnost, že stěžovatel nemá dostatek prostředků a mnohdy musí volit mezi zajištěním péče a úhradou jiných nákladů.

[20] I k této otázce se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyjádřil. V nedávném rozsudku ze dne 6. 11. 2025, čj. 22 Ads 179/2025-46 uvedl, že „*příspěvek na péči není dávkou zdravotnickou, ale zejména sociální*“, a „*k naplnění čl. 19 Úmluvy neslouží pouze příspěvek na péči, ale i jiné dávky státní sociální podpory*“.

[21] Krajský soud se v rozsudku zabýval tím, zda žalovaný neporušil právo stěžovatele na přiměřenou životní úroveň. Vyložil, že na výši příspěvku nemá vliv ekonomická situace stěžovatele či pečujících osob, jakož ani zdravotní stav osob, které o stěžovatele pečují. Ze samotné skutečnosti, že byl stěžovateli příspěvek na péči přiznán v nižší částce, než by si představoval, nelze podle krajského soudu dovodit, že by bylo porušeno jeho právo na přiměřenou životní úroveň.

[22] Hodnocení krajského soudu je sice stručné, ale ani zde nejde dospět k závěru, že by došlo k zásadnímu pochybení, což je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti.

[23] Z uvedeného je zřejmé, že kasační stížnost nevyvolává otázky, které by dosud nebyly v judikatuře řešeny nebo byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon. V daném případě nedošlo ani k zásadnímu pochybení krajského soudu, které by mělo vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele. Krajský soud posoudil případ v souladu s judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvod se odchýlit. Podmínka podstatného přesahu vlastních zájmů stěžovatele tudíž nebyla naplněna.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního odmítl pro nepřijatelnost.

[25] O nároku na náhradu nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 soudního řádu správního ve spojení s § 120 soudního řádu správního. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a náhradu nákladů mu proto nelze přiznat. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. listopadu 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu